روزنامه صبح ایران
وطن امروز
VATANEMROOZ.IR
پنجشنبه | ۱۸ دی ۱۳۹۹ | ۲۳ جمادی‌الاول ۱۴۴۲ | ۷ ژانویه ۲۰۲۱ | سال سیزدهم | شماره ۳۱۱۸ | ۸ صفحه | ۱۰۰۰ تومان
۱۱۸۲ سال و ۷۴ روز گذشت
VATAN-E-EMROOZ | VOL.13 | NO.3118 | THU.JAN.07, 2021 | ISSN:2008-2886

بیانیه سپاه در سالگرد حادثه بوئینگ:
بار سنگین فراق فرزندان عزیز ایران بسیار سخت و اندوهبار است

وقتی آسمان غم بارید

صفحه ۲

■ ویژه‌نامه راه‌راه را در شماره امروز بخوانید

صفحه ۵

اذعان رئیس‌جمهور به حذف بی‌سروصدای تخصیص ارز ۴۲۰۰ تومانی به برخی کالاها

روحانی: مردم برای پیدا کردن کالای اساسی، صف نبستند و از این خیابان به آن خیابان نرفتند هرجا می‌رفتند کالا وجود داشت. ما به‌گونه‌ای با آرامش ارز ۴۲۰۰ تومانی برخی کالاها را حذف کردیم که بعضی‌ها هنوز خبر ندارند و اصلا نفهمیدند

گرانی را نفهمیدیم؟!

صفحه ۳

گزارش های مرکز آمار نشان می‌دهد قیمت بسیاری از کالاهایی که ارز ۴۲۰۰ تومانی می‌گرفتند بیش از برخی کالاها که با ارز آزاد وارد شدند، افزایش یافته است

طی یک سال گذشته قیمت برنج خارجی ۱۴۲ درصد، شکر ۶۲ درصد چای ۴۸ درصد، کره ۹۲ درصد نخود ۱۱۰ درصد، عدس ۱۶۲ درصد لپه ۱۵۳ درصد و لاستیک ۱۵۸ درصد افزایش یافته است

پوشک، روغن، مرغ، گاز مایع و بنزین برخی از کالاهایی بودند که مردم طی ۲ سال گذشته برای تهیه آنها مجبور به ایستادن در صف شدند

تیترهای امروز

مقامات نظامی ایران بر واکنش قاطع به ماجراجویی آمریکا در منطقه تأکید کردند

آخرین اخطار

رونمایی پهپاد آرش در روز دوم تمرین بزرگ ارتش

پرواز ۴۰۰۰ کیلومتری پهپادهای انتحاری

صفحه ۲

هواداران ترامپ با اسلحه در تجمع شرکت کردند
ترامپ: مایک پنس نتیجه را به نفع من تغییر دهد

زد و خورد در واشنگتن

صفحه ۷

گزارش تحلیلی «وطن‌امروز» از معضل آلودگی هوا
مسؤولان به جای پذیرش مسؤولیت خود به مردم تکلیف می‌دهند!

مسمومیت مسؤولیت

سمیه رفیعی در گفت‌وگو با «وطن‌امروز»:
در گذشته بنزین بی‌کیفیت پتروشیمی‌ها را عامل آلودگی هوا عنوان می‌کردند اما وقتی خود بر سر کار آمدند تا چند سال مبادرت به واردات بنزینی می‌کردند که بر اساس مستندات موجود استاندارد لازم را پاس نمی‌کرد

صفحه ۴

دیدگاه

گزارش دیوان محاسبات چراغ راه بررسی بودجه ۱۴۰۰

دکتر مرتضی محمودوند*: گزارش دیوان محاسبات برای تفریغ بودجه بموقع و کارشناسی بود. بر اساس گزارش دیوان محاسبات پیرامون بودجه سال ۹۸ بیش از ۶۰ درصد احکام بودجه، متأسفانه اجرایی نشده است و این موضوع می‌تواند یک زنگ خطر جدی در راستای عدم مدیریت صحیح و کارآمد باشد. طبق قانون اساسی، رئیس‌جمهور سوگند یادکرده مجری قانون اساسی باشد، عدم توجه ایشان به مسائل مهم و حیاتی بودجه می‌تواند ضرر و زیان اساسی و جبران‌ناپذیری را به کشور، دولت و ملت نجیب وارد کند.

بنده امیدوارم با ورود دلسوزان نظام در بالاترین سطح و اقدامات کارشناسی مجلس درباره مسائل بودجه، بار سنگین این تبعات را کاهش دهیم. در نهایت با لطف خداوند متعال است که دیوان محاسبات، کارشناسان و پرسنل خدوم این حوزه در یک فرصت بسیار مناسب این گزارش را ارائه داده‌اند. جناب دکتر بذرپاش با دقت نظر و با کار کارشناسی و دلسوزی قابل وصف این موضوع را در مجلس مطرح کرد و ارائه داد که برای آگاهی‌بخشی به تمام نمایندگان، اقدام بسیار شایسته و مفیدی بود. لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ که به مجلس شورای اسلامی آمد، نتیجه عملکرد دولت در سال‌های گذشته و تجربه‌ای است که از عملکرد دولت و دستگاه‌ها در قوانین بودجه سال‌های گذشته دریافت شده است. اینکه بودجه در عمل چقدر طبق قانونی که از مجلس آمده، توسط دولت اجرا شده یا عملیاتی شده است، طبق گزارش تفریغ بودجه دیوان محاسبات کشور مشخص می‌شود. واژه تفریغ از فراغت آمده است یعنی بعد از اینکه دولت از بودجه فارغ شد، نوبت به رسیدگی و حسابرسی آن می‌رسد که توسط دیوان محاسبات کشور طبق اصول ۵۴ و ۵۵ قانون اساسی که آن را وظیفه دیوان محاسبات دانسته است، انجام می‌شود. آخرین تفریغی که ما داشته‌ایم، تفریغ بودجه سال ۹۸ است که بر اساس آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی باید دی‌ماه و حداکثر نیمه بهمن‌ماه ۹۹ به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌شد اما امسال در پدیده‌ای مبارک، دیوان محاسبات یکی، دو ماه پیش از موعد قانونی بعد از طی مراحل تفریغ و طرح در هیات عمومی دیوان محاسبات کشور آن را نهایی و به مجلس شورای اسلامی ارائه کرد. این اقدام دیوان محاسبات که زودتر از زمان قانونی گزارش تفریغ را ارائه کرد، کمک بسیار بزرگی برای بررسی بودجه ۱۴۰۰ است که ان‌شاءالله نمایندگان از آن استفاده خواهند کرد.

*** نماینده خرم‌آباد در مجلس**

دهه بصیرت؛ ضرورتی تاریخی برای گام دوم انقلاب

یادداشت

محمدحسن روزی‌طلب: «روزهای سال، به طور طبیعی و به‌خودی‌خود همه مثل همند؛ این انسان‌ها هستند، این اراده‌ها و مجاهدت‌هاست که روزی را از میان روزهای دیگر برمی‌کشد و آن را مشخص می‌کند، متمایز می‌کند، متفاوت می‌کند و مثل یک پرچمی نگه می‌دارد تا راهنمای دیگران باشد. روز عاشورا - دهم محرم - فی‌نفسه با روزهای دیگر فرقی ندارد؛ این حسین‌بن‌علی علیه‌السلام است که به این روز جان می‌دهد، معنا می‌دهد، او را تا عرش بالا می‌برد؛ این مجاهدت‌های یاران حسین‌بن‌علی علیه‌السلام است که به این روز، این خطورت و اهمیت را می‌بخشد. روز نوزدهم دی هم همین‌جور است، روز نهم دی امسال هم از همین قبیل است. نهم دی با دهم دی فرقی ندارد؛ این مردمند که ناگهان با یک حرکت - که آن حرکت برخاسته از همان عواملی است که نوزدهم دی قم را تشکیل داد؛ یعنی برخاسته از بصیرت است، از دشمن‌شناسی است، از وقت‌شناسی است، از حضور در عرصه مجاهدانه است- روز نهم دی را هم متمایز می‌کنند...»

این سطور، بخش پایانی بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار مردم قم در ۱۹ دی‌ماه ۱۳۸۸ است؛ یعنی دقیقا ۱۰ روز بعد از آنکه مردم تومار فتنه‌گران ۸۸ را در هم پیچیدند، ۱۰ روز بعد از آنکه مردم عاشورایی باز هم در دفاع از ولایت، پشتیبانی از نظام جمهوری اسلامی و پایبندی به آرمان‌های امام راحل خط‌شکنی کردند، ۱۰ روز بعد از آنکه مردم مثل همیشه به صحنه آمدند، درست ۱۰ روز بعد از فتح‌الفتوح ۹ دی...

در همین سطور، رهبر معظم انقلاب اسلامی خمیرمایه حوادثی از جنس ۹دی و ۱۹دی را در یک واژه پرمفهوم خلاصه کردند: «بصیرت».

با نگاهی به بیانات رهبر انقلاب اینگونه دریافت می‌شود که یکی از پرتکرارترین کلیدواژه‌های سخنان ایشان در دهه اخیر «بصیرت» بوده است. درواقع این «بصیرت» است که قیام ۱۹ دی ۱۳۵۶ مردم قم را از دل تاریخ بیرون می‌کشد و آن را به حماسه ۹ دی ۱۳۸۸ پیوند می‌زند؛ اولی عامل شتاب‌زای انقلاب و دومی ضامن حفظ و بقای آن. بدین ترتیب، پیمایش بصیرت تاریخی مردم، فاصله ۱۰ روزه ۹ تا ۱۹ دی را طی کرد تا ظرفیت تکوین یک دهه برای تکریم «بصیرت» مردم ایران اسلامی را فراهم آورد.

جای بسی شعف و خوشحالی است که امروز پس از گذشت بیش از یک دهه از حماسه‌آفرینی مردم ایران در یوم‌الله ۹ دی‌ماه، نامگذاری «دهه بصیرت» در دستور کار تصمیم‌گیران فرهنگی کشور قرار گرفت.

نکته‌شایان‌ذکر اینکه، مرحوم حجت‌الاسلام‌والمسلمین روح‌الله حسینیان، رئیس فقید مرکز اسناد انقلاب اسلامی، آذر ۱۳۹۰ طی نامه‌ای به دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی، عنوان «دهه بصیرت» را به منظور گرامیداشت حماسه‌های نهم و نوزدهم دی‌ماه پیشنهاد کرد و رونوشت همین نامه به شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی، کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی، وزارت ارشاد اسلامی و شورای فرهنگ عمومی ارسال شد اما در آن برهه، متاسفانه پیگیری‌های ایشان بی‌نتیجه ماند.

در بخشی از این نامه با اشاره به ۲ حادثه ۱۹دی۵۶ و ۹ دی۸۸ آمده بود: «در طول این دوران ۲ اتفاق تاریخی از حیث شباهت و تأثیرگذاری در روند انقلاب قابل توجه است. یکی حادثه عظیم و حرکت تاریخی مردم در نهم دی‌ماه ۱۳۸۸ و دیگری قیام مردمی و سرنوشت‌ساز مردم قم در نوزدهم دی‌ماه ۱۳۵۶. فارغ از وجوه مشترک این ۲ حادثه، مهم‌ترین عنصر در این ۲ واقعه نقش «بصیرت» توده مردم تحت رهبری دینی جامعه می‌باشد. یکی در زمان رهبری حضرت امام خمینی(ره) در جهت پیروزی انقلاب و دیگری در دوران رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در راستای حفظ نظام اسلامی و آرمان‌های آن. با عنایت به آنچه ذکر شد بدین وسیله مرکز اسناد انقلاب اسلامی بر اساس وظیفه و رسالتی که بر عهده دارد، پیشنهاد می‌نماید از ۹ دی تا ۱۹ دی‌ماه هر سال به عنوان «دهه بصیرت» نامگذاری شود، تا ضمن گرامیداشت این ۲ یوم‌الله، عنصر اصلی و اساسی در مقاطع مختلف تاریخ انقلاب نیز که همان بصیرت می‌باشد مورد توجه قرار گرفته و پیرامون آن تبیین‌ها و فعالیت‌های مختلف صورت پذیرد».

چنانکه گفته شد، رونوشت این نامه در همان تاریخ به چند نهاد دیگر از جمله شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی، کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی، وزارت ارشاد اسلامی و شورای فرهنگ عمومی ارسال شد. دبیر وقت شورای فرهنگ عمومی در پاسخ به این پیشنهاد، ۲۵ دی‌ماه همان سال خطاب به مرحوم حجت‌الاسلام‌والمسلمین حسینیان نوشت: «... درباره پیشنهاد نامگذاری ۹ تا ۱۹ دی به عنوان دهه بصیرت، به اطلاع می‌رساند پیشنهاد مذکور قبلا در کمیسیون نامگذاری روزهای خاص مطرح و در جلسه مورخ ۸۸/۱۰/۲۲ شورای فرهنگ عمومی با عنوان روز بصیرت و میثاق امت با ولایت تصویب شده است. شایان ذکر است مطابق مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی، امکان نامگذاری هفته و دهه در تقویم رسمی کشور میسر نیست و لذا پیشنهاد فوق‌الذکر مورد تایید قرار نگرفت».

با وجود اینکه در آن دوره، پیشنهاد مرکز اسناد انقلاب اسلامی مبنی بر نامگذاری «دهه بصیرت»، با موافقت نهادهای فرهنگی مواجه نشد اما این مرکز کوشید تا دغدغه و رسالت خویش را در دیگر عرصه‌ها به سرانجام برساند. از این رو با مجاهدت نیروهایی که در پیشقراول آنان مرحوم حجت‌الاسلام والمسلمین روح‌الله حسینیان حضور داشت، با تولید و انتشار ده‌ها اثر مکتوب و سمعی- بصری درباره حماسه ۹ دی‌ماه و فتنه ۸۸، کوشید این رخداد تاریخی- سیاسی را از گزند تحریف مغرضان ایمن نگاه دارد که از آن جمله می‌توان به این عناوین اشاره کرد: نقش رسانه‌های مجازی در فتنه سال ۱۳۸۸، نقش امام خامنه‌ای در مهار فتنه ۱۳۸۸، نقش آمریکا، انگلیس و رژیم صهیونیستی در فتنه ۱۳۸۸، مجموعه اعترافات فتنه ۱۳۸۸، نظریه فتنه، نقش انگلیس در فتنه ۱۳۸۸، نقشه راه، آر. کیو ۸۸؛ مرور فتنه به زبان طنز، نظرسنجی‌های خارجی انتخابات دهم ریاست‌جمهوری، شورش اشرافیت بر جمهوریت، روزشمار ۸ ماه نبرد مقدس، الیگارشی علیه جمهوری اسلامی، نُه دَه، تکیه‌گاه، شنبه پس از انتخابات و... .

نگاه

رکود، چالشی مهم‌تر از تورم

افزایش بودجه‌های عمرانی تنها راهکار خروج از رکود

میثم مهرپور*: در شرایط فعلی اقتصاد ایران و با توجه به تورم ۴۰ درصدی طی سال‌های ۹۷ و ۹۸ و تورم بالای نقطه‌به‌نقطه در ماه‌های اخیر، بخش قابل توجهی از قدرت خرید خانوارهای ایرانی کاهش یافته است، به طوری که حتی افزایش حقوق و دستمزد و ارائه انواع یارانه‌های مستقیم و غیرمستقیم به شهروندان طی سال‌های اخیر نیز نتوانسته این کاهش قدرت خرید را جبران کند. در هفته‌های گذشته پس از تقدیم لایحه بودجه ۱۴۰۰ به مجلس، بررسی این لایحه نشان می‌دهد احتمال کسری بودجه شدید برای سال آینده بشدت بالا بوده و در این صورت باید شاهد تداوم تورم‌های سنگین از قبَل کسری بودجه ایجادشده باشیم. از سوی دیگر با توجه به اتفاقات رخداده در فضای بین‌المللی از جمله پیروزی جو بایدن در انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا و سیاست‌های دولت فعلی که چیزی حدود ۴ ماه از مدیریت کشور در سال آینده را نیز در اختیار خواهد داشت، علاوه بر موضوع تورم در سال آینده، رکود اقتصادی نیز نقش مخرب بیشتری در اقتصاد ایران ایفا خواهد کرد؛ رکودی که طی سال‌های ۹۲ تا ۹۵ نیز به‌رغم نبود تورم‌های سنگین شاهد آن بودیم که دلیل اصلی آن را می‌توان سیاست‌های انتظاری در ۲ حوزه تولید و مصرف دانست. با روی کار آمدن دولت یازدهم در سال ۹۲ و افزایش احتمال مذاکره و توافق با آمریکا، سیاست‌های انتظاری چه از سوی تولیدکنندگان و چه از سوی مصرف‌کنندگان با تصور بهبود شرایط تقویت شد. طرف تقاضا با این احتمال که بعد از توافق قیمت‌ها وضعیت بهتری خواهد داشت از خریدهای خود صرف‌نظر کرد و طرف عرضه نیز در انتظار بهبود شرایط تولید بود؛ موضوعی که در نهایت منجر به این شد که اقتصاد ایران طی آن سال‌ها در یک رکود کاملا خودخواسته فرو رود؛ رکودی که بخش قابل توجهی از آن به واسطه وجود سیاست انتظار در تصمیم‌گیری عاملان اقتصادی چه در طرف عرضه و چه در طرف تقاضا تعمیق یافته بود. به نظر می‌رسد با روی کار آمدن دولت جدید در آمریکا این نگاه دوباره در نزد مسؤولان دولتی تقویت شده است؛ نگاهی که بی‌شک منجر به تشدید رکود در اقتصاد ایران خواهد شد. برای مقابله با تبعات این موضوع و گسترش تولید و تقویت طرف عرضه در سال آینده ۲ پیشنهاد ممکن ارائه می‌شود.

۱- بدون‌شک یکی از اصلاحات ساختاری در بودجه سال آینده باید افزایش بودجه عمرانی کشور باشد. اگر چه در ظاهر ماجرا بودجه عمرانی کشور در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ نسبت به بودجه ۹۹ چیزی حدود ۱۸ درصد افزایش یافته اما ماهیت بودجه‌های عمرانی در اقتصاد ایران به گونه‌ای است که به محض مواجه شدن بودجه با کسری، نخستین بودجه‌ای که عملا حذف می‌شود بودجه‌های عمرانی خواهد بود به نحوی که طی سال‌های اخیر شاهد تحقق درصد کمی از بودجه‌های عمرانی مصوب‌شده بوده‌ایم. از این رو به نظر می‌رسد با مواجه شدن بودجه با کسری، درصد بسیار ناچیزی از بودجه ۱۰۴ هزار میلیارد تومانی عمرانی محقق خواهد شد. یکی از اقدامات دولت برای خروج از رکود، افزایش بودجه بخش عمرانی کشور است به نحوی که درآمدهای پیش‌بینی‌شده از صادرات نفت یا فروش اوراق سلف نفتی پس از واریز ۳۰ درصدی به صندوق توسعه ملی تماما و بدون محدودیت، صرف بودجه‌های عمرانی شود، این موضوع از ۲ حیث قابل توجه است:

الف- منابع حاصل از فروش نفت یا حتی پیش‌فروش آن به مردم داخل کشور صرف هزینه‌های جاری نشده و طبیعتا در سال‌های آینده شاهد بازگشت منابع آن از قبَل صرف در پروژه‌های عمرانی خواهیم بود که در این حالت فروش اوراق سلف نفتی هیچ ایرادی نخواهد داشت.

ب- با توجه به تداوم شرطی شدن اقتصاد ایران و تعمیق رکود طی سال ۱۴۰۰ این موضوع -افزایش بودجه‌های عمرانی- می‌تواند تاثیر قابل توجهی بر ایجاد رونق اقتصادی و خروج اقتصاد از رکود داشته باشد.

۲- با توجه به تورم‌های شدید و کاهش قدرت خرید شهروندان در یک سال اخیر به‌رغم اضافه شدن یارانه معیشتی برای برخی دهک‌های درآمدی (بعد از افزایش قیمت بنزین در سال ۹۸) و حمایت‌های کرونایی (تسهیلات یک میلیون تومانی)، اگر چه مجموع رقم پرداختی دولت به مردم تحت عنوان یارانه به عددی بیش از ۷۰ هزار میلیارد تومان در سال رسیده است اما این یارانه‌ها عملا تاثیری بر قدرت خرید عمده یارانه‌بگیران جامعه نداشته و تداوم پرداخت نقدی یارانه‌ها به شهروندان دهک‌های ۳ تا ۱۰ به نوعی اتلاف منابع ریالی کشور محسوب می‌شود؛ این در حالی است که می‌توان با حذف دهک‌های ۳ تا ۱۰ از دریافت این یارانه‌ها، منابع مانده را در قالب ۵۰ هزار میلیارد تومان منابع ریالی، صرف ایجاد و گسترش بنگاه‌های کوچک اقتصادی کرد. در این شرایط اگر هزینه ایجاد هر بنگاه خرد اقتصادی را چیزی حدود یک میلیارد تومان در نظر بگیریم با منابع یارانه‌های پرداختی به مردم می‌توان سالانه چیزی حدود ۵۰ هزار بنگاه تولیدی جدید ایجاد کرد که اگر هر بنگاه بتواند برای ۵ نیروی کار شغل ایجاد کند با محاسبه بعد خانوار ۴ نفره، معیشت یک میلیون نفر از شهروندان تامین می‌شود؛ ضمن اینکه این منابع به دلیل ورود به حوزه تولید و اشتغال در سال‌های آینده بازدهی نیز خواهد داشت. این در حالی است که با توجه به رکود تورمی شدید در اقتصاد ایران و احتمال تعمیق رکود در سال آینده، منابع عظیمی که تحت عنوان یارانه به دهک‌های سوم تا دهم درآمدی کشور پرداخت می‌شود عملا هدر رفته و تاثیر چندانی در قدرت خرید خانوار ایرانی ندارد.

*** کارشناس ارشد اقتصاد**